

Hänvisning

Till alla åländska kommuner

Kontaktperson
Rasmus Lindqvist,
rasmus.lindqvist@regeringen.ax
018 25 193

Ärende

Information om valförberedelser inför valåret 2027

Nästa ordinarie lagtings- och kommunval förrättas söndagen den 17 oktober 2027. Förtidsröstningstiden infaller mellan den 2–12 oktober 2027. **Med anledning av detta vill landskapsregeringen uppmärksamma kommunerna om åtgärder som behöver vidtas redan under 2026.** Anvisningar och mer information kommer att tillhandahållas kontinuerligt.

Röstningsområden

Enligt 4 § i [vallagen \(2019:45\) för Åland \(vallagen\)](#) kan en kommun vid behov delas in i flera röstningsområden. Kommunfullmäktige fattar beslut om indelningen av kommunen i röstningsområden. Ett beslut om röstningsområden som fattas och meddelas till landskapsregeringen och till magistratsenheten vid Statens ämbetsverk på Åland senast i april träder i kraft den 15 oktober samma år. Om beslutet fattas eller meddelas efter april träder det i kraft den 15 oktober följande år.

Nästa ordinarie riksdagsval i Finland förrättas söndagen den 18 april 2027. Bestämmelser om indelningen i röstningsområden i riksvall finns i 8 § i rikets vallag (FFS 714/1998). Beslut om röstningsområden fattas av kommunfullmäktige. Enligt 2 mom. träder beslutet om röstningsområden i kraft vid ingången av kalenderåret om beslutet fattats senast i augusti det år som föregår ikraftträdandet.

Röstningsområden bör varken vara för stora eller för små. Röstning i små områden kan äventyra valhemligheten. Är områdena däremot för stora kan det bli svårt att upprätthålla en god ordning i vallokaler, särskilt i lagtings- och kommunalvalen då två val ska förrättas samtidigt. Enligt förarbetena till vallagen bör ett röstningsområde inte omfatta fler än 2 500 röstberättigade och endast i undantagsfall omfatta färre än 500 röstberättigade. Kommuner med färre än 500 invånare bör inte indelas i röstningsområden om det inte är nödvändigt av t.ex. geografiska skäl.

Det är fördelaktigt om indelningen i röstningsområden är densamma i alla val som förrättas under 2027. Detta i syfte att underlätta för väljarna som då kan gå till samma vallokal på valdagarna. Om kommunen önskar göra ändringar i röstningsområdena och tillämpa samma röstningsområden i riksdagsvalet 2027 som i lagtings- och kommunalvalen 2027 bör beslut om detta fattas **senast i augusti 2026**. Samma indelning i röstningsområden gäller därefter vid samtliga val tills ändring meddelas.

Lokaler för röstning på valdagen

En fråga som är nära sammankopplad med indelningen i röstningsområden är behovet av lämpliga lokaler för valförrättningen. Enligt 6 § 5 mom. i vallagen ska kommunstyrelsen fatta beslut om en vallokal i varje röstningsområde om det inte finns särskilda skäl för att vallokalen ligger utanför röstningsområdet. Närmare bestämmelser om vallokaler finns i vallagens 53 §. Bland annat ska vallokalerna vara tillgängliga för alla väljare utan hjälp samt vara lämpliga för röstning (tillräckligt med utrymme både för väljare och valfunktionärer, som undviker onödig köbildning och som tryggar valhemligheten).

Kommunen bör beakta tillgången av lämpliga vallokaler också då eventuella ändringar av indelningen i röstningsområden övervägs. Ändringar gällande vallokalerna bör införas redan till riksdagsvalet 2027. Eventuella nya vallokaler måste därför identifieras i god tid.

På val.ax hittas information om vilka röstningsområden, vallokaler och förtidsröstningsställen som gällde vid lagtings- och kommunalvalet 2023:

- Röstningsområden och vallokaler på valdagen: <https://www.val.ax/valjare/hur-var-rostar-jag/rosta-pa-valdagen>
- Förtidsröstningsställen: <https://www.val.ax/valjare/hur-var-rostar-jag/fortidsrosta-vid-fortidsrosthingsstalle-pa-aland>

Revidering av vallagen och hur det ska beaktas i förberedelserna

För tillfället pågår ett arbete med att revidera delar av vallagen. [Lagförslaget var på remiss](#) under hösten 2025 och avsikten är att förslaget skickas till lagtinget under inledningen av 2026. Lagändringarna är tilltänkta att träda i kraft senast den 1 november 2026.

Av de ändringar som föreslås är det huvudsakligen fyra ändringar som berör de inledande förberedelserna inför nästa lagtings- och kommunalval. **Av praktiska skäl ska kommunerna under 2026 utgå från att bestämmelserna träder i kraft under året. Om bestämmelserna inte träder i kraft meddelar landskapsregeringen kommunerna om detta.**

- 1) Enligt den nuvarande lagens 6 § 2 mom. kan kommunstyrelsen efter överenskommelse med landskapsregeringen besluta att det inte finns behov av ett förtidsröstningsställe i kommunen. **Detta föreslås ändras så att det i varje kommun ska finnas minst ett förtidsröstningsställe.**

- 2) Enligt den nuvarande lagens 9 § 1 mom. ska kommunfullmäktige i januari under valåret tillsätta en kommunal centralvalnämnd bestående av en ordförande, en vice ordförande och tre andra ledamöter. Fullmäktige ska samtidigt utse fem ersättare som uppställs i den ordning de avses träda in i stället för ordinarie ledamöter. Enligt 3 mom. fungerar kommunkansliet som centralvalnämndens kansli. Kommunen ska tillhandahålla en sekreterare för den kommunala centralvalnämnden. **Detta föreslås ändrat genom att kommunfullmäktige senaste i november under det år som föregår valåret (d.v.s. 2026) ska tillsätta en kommunal centralvalnämnd.**

Ändringen görs eftersom den kommunala centralvalnämnden behöver utses i god tid inför riksdagsvalet. I 13 § 3 mom. i rikets vallag stadgas att i landskapet Åland fungerar i varje kommun som kommunal centralvalnämnd vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval den nämnd som tillsatts för kommunalval i landskapet.

Enligt 12 § 1 mom. i vallagen varar mandatperioden för en kommunal centralvalnämnd och en valbestyrelse till dess en ny nämnd eller bestyrelse har tillsatts. I 2 mom. stadgas att om en medlem eller ersättare i en nämnd eller en bestyrelse avlider, avgår eller utses till kandidat i ett val som hålls under mandatperioden ska en ny medlem eller ersättare utses.

Ovanstående innebär att **de kommunala centralvalnämnder som utses i november 2026 fungerar som kommunala centralvalnämnder både i riksdagsvalet 2027 och i lagtings- och kommunalvalen 2027.** Kommunerna bör i ett tidigt skede se över tillsättandet av valmyndigheterna. Vid tillsättandet bör kommunerna se till att sammansättningen blir sådan att alla grupperingar som är representerade i fullmäktige kan ha fullt förtroende för valmyndigheternas åtgärder och beslut.

- 3) I 15 § i vallagen finns bestämmelser om jäv i kommunala centralvalnämnder. Enligt nuvarande bestämmelse tillämpas förvaltningslagens allmänna bestämmelser om jäv på medlemmar och ersättare i en kommunal centralvalnämnd.¹ **Detta föreslås ändrat. Förslaget är att** trots förvaltningslagens allmänna bestämmelser om jäv ska en närstående till den som endast är kandidat i lagtingsvalet få vara medlem i en kommunal centralvalnämnd. På motsvarande sätt ska också en närstående till den som endast är kandidat i kommunalvalet få vara medlem eller ersättare i centralnämnden för lagtingsval eller i den kommunala centralvalnämnden i en annan kommun.
- 4) I den nuvarande lagens 68 § föreskrivs om tider för förtidsröstning. **Bestämmelsen föreslås ändras genom att det införs ett krav om att samtliga**

¹ Se 24 och 25 §§ i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland.

förtidsröstningsställen ska hålla öppet under minst en vardagskväll under förtidsröstningstiden (mellan kl. 18-20).

Revidering av kommunallagen

Förutom arbetet med att revidera vallagen pågår det ett arbete med en totalrevidering av kommunallagen (1997:73) för landskapet Åland. Landskapsregeringen kommer fortlöpande och i god tid att informera kommunerna om revideringen får konsekvenser för kommunernas valförberedelser.

Valstämplar

I 57 § i vallagen föreskrivs att landskapsregeringen ska fastställa och tillhandahålla de valstämplar som ska användas vid röstning på förtidsröstningsställen och i vallokaler. Kommunerna ombeds redan under våren 2026 se över sitt lager av valstämplar och meddela eventuellt behov av nya stämplarna till landskapsregeringen. Stämplarna ska ha nedanstående utseende.

Valurnor och valbås

Kommunerna ombeds redan under våren 2026 se över sitt lager av valurnor och valbås samt meddela eventuellt behov av nyanskaffningar till landskapsregeringen. Om det finns ett stort behov av nyanskaffningar kan landskapsregeringen koordinera detta till självkostnadspris för kommunerna.

Information och utbildning

Landskapsregeringen kommer kontinuerligt att informera och utbilda kommunerna inför lagtings- och kommunalvalet 2027.

Förutom vallagen är den viktigaste källan för information om de kommande lagtings- och kommunalvalen hemsidan www.val.ax som kommer att uppdateras med aktuell information i god tid inför valen och sedan hållas uppdaterad under hela valprocessen.

Checklista med anledning av detta brev

1. Se över behovet av nyanskaffningar av valurnor, valbås samt valstämplar och meddela detta till landskapsregeringen **senast den 30 april 2026**.
2. Se över indelningen i röstningsområden samt tillhörande vallokaler (samt deras tillgänglighet och utrustning), meddela eventuella ändringar till landskapsregeringen och Statens ämbetsverk på Åland **senast i augusti 2026**.
3. Se över beredskapen att tillsätta den kommunala centralvalnämnden, tillsatt nämnden i **november 2026**.

Meddelandena till landskapsregeringen kan skickas till e-postadressen: [**valinfo@regeringen.ax**](mailto:valinfo@regeringen.ax)

Rättssakkunnig

Rasmus Lindqvist

FÖR KÄNNEDOM

Åland post, Eivor Granberg, eivor.granberg@alandpost.com
Justitieministeriet, Heini Huotarinen, heini.huotarinen@gov.fi
Statens ämbetsverk på Åland, magistratsenheten

